

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2024 m. birželio 18 d. Nr. 21RE2-141 (AG2-111/16-2024)

Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Marinos Adomaitės, Evaldo Ambrozaičio ir Lauros Bernikienės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja),

2024 m. birželio 17 d. rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo Kretingos rajono savivaldybės mero skundą atsakovei Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, trečiajam suinteresuotam asmeniui X. Y. dėl Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Klaipėdos apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus 2024 m. balandžio 16 d. rašto Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl informacijos pateikimo“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Komisijoje 2024 m. gegužės 13 d. priimtas nagrinėti pareiškėjo Kretingos rajono savivaldybės mero skundas atsakovei Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Tarnyba), trečiajam suinteresuotam asmeniui X. Y. (b. l. 1–4), kuriuo prašoma panaikinti Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Klaipėdos apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus 2024 m. balandžio 16 d. raštą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl informacijos pateikimo“ (toliau – ir Raštas) bei įpareigoti atsakovę iš naujo išnagrinėti Kretingos rajono savivaldybės mero 2024 m. kovo 18 d. raštą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl informacijos pateikimo“.

Skunde nurodo, kad pareiškėjas 2024 m. kovo 18 d. raštu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į Tarnybos Klaipėdos apskrities vaiko teisių apsaugos skyrių su prašymu įvertinti, ar X. Y. tinkamai vykdo tėvų valdžią vaiko Z. Y. atžvilgiu bei apsvarstyti administracinio poveikio priemonių taikymo galimybę vaiko atstovui pagal įstatymą. Tarnybos Klaipėdos apskrities vaiko teisių apsaugos skyrius Raštu informavo, kad atsižvelgiant į pateiktą informaciją bei vadovaujantis Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 36 straipsnio 1 dalimi, atliko nepilnamečio Z. Y. situacijos šeimoje vertinimą. Nurodė, jog atsižvelgiant į tai, kad vaiko situacijos vertinimo metu vaiko teisių pažeidimų nenustatyta, atsakovė neturi pagrindo X. Y. atžvilgiu taikyti administracinio poveikio priemones.

Pažymi, jog Kretingos rajono švietimo centras 2024 m. kovo 14 d. raštu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl informacijos pateikimo apie koordinuotai teikiamų paslaugų teikimo Z. Y. rezultatus“ pranešė apie iškilusius sunkumus teikiant paslaugas: specialistams sunku susisiekti su mama, nes ji neatsiliepė į telefono skambučius, nereagavo į žinutes, neperskambino, sutartu laiku į pasitarimus neatvyko, atsisakė pozityvios tėvystės mokymų ir psichologo konsultacijų, reiškė pretenzijas specialistams. Specialistų nuomone, vaikui trūksta artimųjų dėmesio, priežiūros, kontrolės ir paskatinimo ruošiant namų darbus, susiruošiant mokyklai reikalingas priemones. Įvertinus gautą informaciją apie X. Y. galimai nepakankamą tėvų valdžios įgyvendinimo užtikrinimą, raštu buvo

kreiptasi į Tarnybos Klaipėdos apskrities vaiko teisių apsaugos skyrių su prašymu įvertinti, ar X. Y. tinkamai vykdo tėvų valdžią vaiko Z. Y. atžvilgiu bei apsvarstyti administracinio poveikio priemonių taikymo galimybę vaiko atstovui pagal įstatymą.

Pareiškėjas atkreipia dėmesį į tai, jog neprašė atsakovės nustatyti galimų vaiko teisių pažeidimų, ar vertinti vaiko situacijos šeimoje. Kretingos rajono savivaldybė surinko informaciją iš kompetentingų institucijų apie tai, kad X. Y. nededa pakankamai pastangų sūnaus gerovei užtikrinti, vengia atlikti tėvų pareigas ir atsakomybes, todėl prašė įvertinti, ar X. Y. tinkamai vykdo tėvų valdžią vaiko Z. Y. atžvilgiu bei apsvarstyti administracinio poveikio priemonių taikymo galimybę vaiko atstovui pagal įstatymą. Pažymi, kad X. Y. šeimai atvejo vadyba yra taikoma nuo 2020 m. kovo 16 d. Ketverius metus šeimai teikiama kompleksinė pagalba, tačiau nepavyksta pašalinti socialinės rizikos veiksnių. X. Y. nepajėgi savarankiškai užtikrinti vaiko teisių ir teisėtų interesų, tinkamai savarankiškai tenkinti vaikų poreikių, bet bando išvengti specialistų teikiamos pagalbos. Šeimoje augančių vaikų interesas – turėti įstatyminius atstovus, kurie gebėtų atliepti visokeriopus poreikius, padėtų spręsti iškilusius sunkumus, būti tinkamai atstovaujama institucijose. Ši informacija atsakovei yra žinoma, bet jokių priemonių institucija, ginanti vaiko interesus, nesiima.

Teigia, jog Kretingos rajono savivaldybė nagrinėjamu atveju pateikė informaciją atsakovei apie Z. Y. įstatyminio atstovo tęstinę pareigą rūpintis vaiko interesais vengimą, pareiškėjas mano, kad dėl šios priežasties situacija – tėvų valdžios įgyvendinimo užtikrinimas turėjo būti vertinama kompleksiškai, o ne epizodiškai – „vaiko situacijos vertinimo metu“.

Pareiškėjo nuomone, Kretingos rajono švietimo centro 2024 m. kovo 14 d. rašte Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl informacijos pateikimo apie koordinuotai teikiamų paslaugų teikimo Z. Y. rezultatus“ pakanka duomenų apie tai, kad Z. Y. atstovas pagal įstatymą – mama X. Y. vengė bendradarbiavimo su paslaugas teikiančiomis institucijomis ir taip pažeidė Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 31 straipsnio 9 dalyje, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 47 straipsnio 2 dalies 3 punkte, Koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro, nuostatas bei Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-651/A1-455/V-1004 „Dėl koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų tvarkos aprašo patvirtinimo“ 13.2 punkte įtvirtintas nuostatas. Pareiškėjas nesutinka su atsakovės pozicija, kad nėra pagrindo vaiko atstovui pagal įstatymą X. Y. taikyti administracinio poveikio priemones.

Atsakovė 2024 m. gegužės 21 d. Komisijai pateikė atsiliepimą (b. l. 29–32), kuriame prašo atmesti skundą kaip nepagrįstą.

Nurodo, kad remiantis Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo (toliau – ir VTAPI) nuostatomis gautas pareiškėjo 2024 m. kovo 18 d. raštas „Dėl informacijos pateikimo“ buvo užregistruotas kaip galimas vaiko teisių pažeidimas. Teigia, jog reaguodama į gautą Kretingos rajono savivaldybės mero raštą, atsakovė šį pranešimą išnagrinėjo teisės aktų nustatyta tvarka. Vadovaujantis VTAPI 36 straipsnio 1 dalies nuostatomis bei Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. A1-803 „Dėl vaiko situacijos vertinimo aprašo patvirtinimo“ (toliau – ir Aprašas), nuostatomis buvo vertinta vaiko situacijos anketa, vaiko teisių pažeidimas nebuvo nustatytas.

Atsakovė pabrėžia, jog svarbus aspektas yra tai, kad Aprašo 44 punktą numato, kad tik tėvai ar kiti vaiko atstovai pagal įstatymą tarnybos (atsakovės) arba jos įgalioto teritorinio skyriaus vertinant vaiko situaciją atliktus veiksmus ar priimtus sprendimus turi teisę skųsti teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka. Atsakovė teigia, jog jeigu skunde išdėstyti prašymai būtų tenkinti, atsakovė turėtų panaikinti šiuo momentu jau galiojančią, išnagrinėtą Z. Y. vaiko situacijos vertinimo anketą ir ją pervertinti iš naujo, tačiau atsižvelgiant į Aprašo 44 punktą, pareiškėjas tam neturi jokio teisinio pagrindo, nes Kretingos rajono savivaldybės meras nėra vaiko įstatyminis atstovas, kuris turėtų teisę skųsti atliktus ir priimtus atsakovės veiksmus vaiko atžvilgiu.

Trečiasis suinteresuotas asmuo X. Y. atsiliepimo nepateikė.

Pareiškėjui, atsakovei ir trečiajam suinteresuotam asmeniui apie posėdžio vietą ir laiką pranešta tinkamai (b. l. 59–61). Pareiškėjas ir atsakovė išreiškė pageidavimus bylą nagrinėti rašytinio proceso tvarka (b. l. 4, 31). Atsižvelgiant į ginčo šalių valią, trečiajam suinteresuotam asmeniui neišreiškus prieštaravimo, byla išnagrinėta rašytinio proceso tvarka.

Skundas atmestinas.

Nagrinėjamas administracinis ginčas kilo dėl Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Klaipėdos apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus 2024 m. balandžio 16 d. rašto Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl informacijos pateikimo“ (minėta, toliau – ir Raštas) teisėtumo ir įpareigojimo atlikti veiksmus pagrįstumo.

Bylos duomenimis nustatyta, jog pareiškėjas 2024 m. kovo 18 d. raštu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į atsakovę prašydamas įvertinti, ar X. Y. tinkamai vykdo tėvų valdžią vaiko Z. Y. atžvilgiu bei apsvarstyti administracinio poveikio priemonių taikymo galimybę vaiko atstovui pagal įstatymą (b. l. 5). Nurodė, jog Kretingos rajono savivaldybės mero 2023 m. gruodžio 19 d. potvarkiu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl koordinuotai teikiamų paslaugų skyrimo“ Z. Y., gim. (duomenys neskelbtini), ir jo atstovui pagal įstatymą – mamai X. Y. buvo paskirtos koordinuotai teikiamos paslaugos iki 2024 m. kovo 15 d. Koordinuotai teikiamų paslaugų teikimą koordinuojančia institucija paskirtas Kretingos rajono švietimo centras, o paslaugas teikiančiomis institucijomis Kretingos rajono švietimo centras, Kretingos socialinių paslaugų centras, Kretingos (duomenys neskelbtini) mokykla. Kretingos rajono švietimo centras 2024 m. kovo 14 d. raštu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl informacijos pateikimo apie koordinuotai teikiamų paslaugų teikimo Z. Y. rezultatus“ (b. l. 6–8) pranešė apie iškilusius sunkumus teikiant paslaugas: specialistams sunku susisiekti su mama, nes ji neatsiliepė į telefono skambučius, nereagavo į žinutes, neperskambino, sutartu laiku į pasitarimus neatvyko, atsisakė pozityvios tėvystės mokymų ir psichologo konsultacijų, reikė pretenzijas specialistams. Specialistų nuomone, vaikui trūksta artimųjų dėmesio, priežiūros, kontrolės ir paskatinimo ruošiant namų darbus, susiruošiant mokyklai reikalingas priemonės. Taip pat nurodė, jog paskirtų priemonių sėkmingumas priklauso nuo glaudaus vaiko, jo artimos aplinkos ir pagalbą teikiančių specialistų bendradarbiavimo. Atkreipė dėmesį į tai, kad visi koordinuotai teikiamų paslaugų teikėjai pažymėjo X. Y. nenorą bendradarbiauti, priimti siūlomą pagalbą bei prisiimti atsakomybę tinkamai auklėjant savo sūnų, o tai neatitinka geriausių vaiko interesų.

Tarnybos Klaipėdos apskrities vaiko teisių apsaugos skyrius, išnagrinėjęs pareiškėjo 2024 m. kovo 18 d. rašte Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl informacijos pateikimo“ nurodytą informaciją, 2024 m. balandžio 16 d. rašte Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl informacijos pateikimo“ (b. l. 15–16) nurodė, jog atsižvelgiant į pateiktą informaciją bei vadovaujantis Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 36 straipsnio 1 dalimi, atliko nepilnamečio Z. Y. situacijos šeimoje vertinimą. Vaiko situacijos vertinimo metu nustatyta, kad X. Y. Kretingos rajono savivaldybės mero 2023 m. gruodžio 19 d. potvarkiu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl koordinuotai teikiamų paslaugų skyrimo“ paskirtas koordinuotai teikiamas paslaugas įgyvendino iš dalies – Z. Y. yra konsultuojamas ugdymo įstaigos socialinio pedagogo ir psichologo. Vaiko ugdymo įstaigos lankomumas geras, visos praleistos pamokos pateisintos, mažamečio Z. Y. teisių pažeidimų šeimoje nenustatyta. Atlikus vaiko situacijos vertinimą, atsakovė priėmė geriausius vaiko interesus atitinkančius sprendimus. Atsižvelgiant į tai, kad vaiko situacijos vertinimo metu vaiko teisių pažeidimų nenustatyta, atsakovė neturi pagrindo X. Y. atžvilgiu taikyti administracinio poveikio priemones.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas (minėta, toliau – ir VTAPI), Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. A1-803 „Dėl vaiko situacijos vertinimo aprašo patvirtinimo“ (minėta, toliau – ir Aprašas), Asmenų aptarnavimo, prašymų ir skundų nagrinėjimo Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos taisyklės, patvirtintos 2023 m. gruodžio 27 d. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus įsakymu Nr. BV-309 „Dėl asmenų aptarnavimo, prašymų ir skundų nagrinėjimo valstybės vaiko teisių apsaugos

ir įvaikinimo tarnyboje prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos taisyklių patvirtinimo“ (toliau – ir Taisyklės) bei kiti teisės aktai.

Viena iš savarankiškujų savivaldybių funkcijų, numatytų Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 44 dalyje, yra dalyvavimas vykdant vaiko teisių apsaugą, prevencinės pagalbos vaikui ir šeimai organizavimo, socialinių, švietimo, sveikatos priežiūros įstaigų bei kitų įstaigų teikiamų paslaugų koordinavimo užtikrinimas. Bylos duomenimis nustatyta, jog įgyvendinant šią funkciją trečiajam suinteresuotam asmeniui X. Y. ir jos sūnui Z. Y. Kretingos rajono savivaldybės mero 2023 m. gruodžio 19 d. potvarkiu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl koordinuotai teikiamų paslaugų skyrimo“ buvo paskirtos koordinuotai teikiamos paslaugos iki 2024 m. kovo 15 d.

Kretingos rajono švietimo centras, kuris minėtu potvarkiu buvo paskirtas koordinuotai teikiamų paslaugų teikimą koordinuojančia institucija, 2024 m. kovo 14 d. raštu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl informacijos pateikimo apie koordinuotai teikiamų paslaugų teikimo Z. Y. rezultatus“ (b. l. 6–8) pranešė apie paskirtų koordinuotai teikiamų paslaugų šeimai teikimo rezultatus. Nurodė iškilusius sunkumus teikiant paslaugas: specialistams sunku susisiekti su mama, nes ji neatsiliepė į telefono skambučius, nereagavo į žinutes, neperskambino, sutartu laiku į pasitarimus neatvyko, atsisakė pozityvios tėvystės mokymų ir psichologo konsultacijų, reišė pretenzijas specialistams. Informavo, jog specialistų nuomone, vaikui trūksta artimųjų dėmesio, priežiūros, kontrolės ir paskatinimo ruošiant namų darbus, susiruošiant mokyklai reikalingas priemones, taip pat nurodė, jog paskirtų priemonių sėkmingumas priklauso nuo glaudaus vaiko, jo artimos aplinkos ir pagalbą teikiančių specialistų bendradarbiavimo. Atkreipė dėmesį į tai, kad visi koordinuotai teikiamų paslaugų teikėjai pažymėjo X. Y. nenorą bendradarbiauti, priimti siūlomą pagalbą bei prisiimti atsakomybę tinkamai auklėjant savo sūnų, o tai neatitinka geriausių vaiko interesų. Nepaisant nurodytų koordinuotai teikiamų paslaugų šeimai teikimo trūkumų, Kretingos rajono švietimo centras rekomendavo nutraukti koordinuotai teikiamų paslaugų teikimą Z. Y. ir jo mamai X. Y. nuo 2024 m. kovo 15 d.

Kretingos rajono savivaldybės meras, atsižvelgdamas į Kretingos rajono švietimo centro pateiktą informaciją, 2024 m. kovo 18 d. raštu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į Tarnybos Klaipėdos apskrities vaiko teisių apsaugos skyrių, prašydamas įvertinti, ar X. Y. tinkamai vykdo tėvų valdžią vaiko Z. Y. atžvilgiu bei apsvarstyti administracinio poveikio priemonių taikymo galimybę vaiko atstovui pagal įstatymą.

VTAPI 36 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, gavęs žodžiu, raštu ar bet kokiomis nuotolinio ryšio priemonėmis pranešimą apie galimą vaiko teisių pažeidimą, kuo skubiau, tačiau ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo pranešimo gavimo dienos, pradeda nagrinėti pranešimą ir susitinka su vaiku, užsitikrindamas galimybę pabendrauti su juo be apribojimų, jeigu yra poreikis, – nedalyvaujant vaiko atstovams pagal įstatymą, atsižvelgęs į vaiko amžių ir brandą išklauso vaiką jam priimtiniu būdu apie galimą jo teisių pažeidimą, pagal poreikį įvertina vaiko gyvenamąją ir (ar) socialinę aplinką bei vaiko santykius su jo tėvais ar kitais vaiko atstovais pagal įstatymą. Jeigu yra įtarimų, kad vaikas patyrė smurtą, ar jeigu vaikas turi specialiųjų poreikių, raidos ir (ar) kitokių sutrikimų, jis pagal poreikį turi būti išklaustas psichologo. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, atlikęs šioje dalyje nurodytus veiksmus, socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka atlieka vaiko situacijos vertinimą. Jeigu Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, atlikęs šioje dalyje nurodytus veiksmus, nenustato vaiko teisių pažeidimų ir pavojaus vaiko fiziniam ar psichiniam saugumui, sveikatai ar gyvybei, jis priima sprendimą baigti pranešimo nagrinėjimą. VTAPI 36¹ straipsnio 1 ir 2 dalyse reglamentuota, jog Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius gali nustatyti būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį arba vaiko apsaugos poreikį. Būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį nustatoma, jeigu Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, atlikdamas vaiko situacijos vertinimą, nustato vaiko funkcionavimo ir socialinės aplinkos rizikos veiksnius bei rizikos veiksnius, susijusius su vaiko tėvais ar kitais jo atstovais pagal įstatymą ir jų santykiais su vaiku, ir jeigu vaiko tėvai ar kiti jo atstovai pagal įstatymą neužtikrina vaiko teisių ir teisėtų interesų.

Aprašo 4 punkte numatyta, jog Tarnyba arba jos įgaliotas teritorinis skyrius, atlikę Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 36 straipsnio 1 dalyje nurodytus veiksmus, atlieka vaiko situacijos

vertinimą, užpildydami Vaiko situacijos vertinimo anketos formą (Aprašo 1 priedas). Vaiko situacijos vertinimas turi būti atliktas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo gavimo dienos (Aprašo 5 punktas). Tarnyba arba jos įgaliotas teritorinis skyrius, vertindami vaiko situaciją: pabendrauja su vaiku, jo atstovais pagal įstatymą, kitais asmenimis ir (ar) specialistais ir užpildo Vaiko situacijos vertinimo anketos formos (Aprašo 1 priedas) I–V skyrius. Jei yra aplinkybės, nurodytos Aprašo 6 punkte, pildomas ne Vaiko situacijos vertinimo anketos formos (Aprašo 1 priedas) II skyrius, o Vaiko situacijos vertinimo anketos formos (Aprašo 1 priedas) priedas; įvertina, ar yra pagrindas nustatyti vaiko apsaugos poreikį (pagal Aprašo 1 priedo VI skyrių, t. y. galimus rizikos veiksnius, nurodytus Aprašo 26 punkte, bei galimus apsaugos veiksnius, nurodytus Aprašo 28 punkte); nenustatę vaiko apsaugos poreikio, įvertina, ar yra pagrindas nustatyti būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį (pagal Aprašo 1 priedo VII skyrių), t. y. galimus rizikos veiksnius, nurodytus Aprašo 25 punkte, bei galimus apsaugos veiksnius, nurodytus Aprašo 28 punkte; užpildo likusias Vaiko situacijos vertinimo anketos formos (Aprašo 1 priedas) dalis (Aprašo 10 punktas). Atlikus vaiko situacijos vertinimą, gali būti: nustatyta būtinybė vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį; nustatytas vaiko apsaugos poreikis; nenustatyta būtinybė vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį arba vaiko apsaugos poreikis (Aprašo 19 punktas).

Taisyklių, reglamentuojančių fizinių ir juridinių asmenų aptarnavimą, jų prašymų ir (ar) skundų nagrinėjimą Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, 69 punkte nustatyta, jog prašymai ir (ar) paklausimai ir (ar) kt., vaizdinė ar garsinė medžiaga ir pan., kurie, atsižvelgiant į jų turinį, gali būti vertinami kaip pranešimai apie galimą vaiko teisių pažeidimą, nagrinėjami Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo ir poįstatyminių teisės aktų nustatyta tvarka. Į prašymus, kurie gali būti vertinami, kaip pranešimai apie galimą vaiko teisių pažeidimą, atsakymai asmenims šiose Taisyklėse nustatyta tvarka nėra teikiami, išskyrus atvejus, jei prašymuose, kurie gali būti vertinami kaip pranešimai apie galimą vaiko teisių pažeidimą, yra pateikiami papildomi reikalavimai į kuriuos privaloma atsakyti šiose Taisyklėse nustatyta tvarka.

Skundžiamu Raštu Tarnybos Klaipėdos apskrities vaiko teisių apsaugos skyrius, atsakydamas į Kretingos rajono savivaldybės mero 2024 m. kovo 18 d. raštu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl informacijos pateikimo“ išreikštą prašymą, pateikė pareiškėjui informaciją apie tai, kad vaiko situacijos vertinimo metu nustatyta, kad X. Y. Kretingos rajono savivaldybės mero 2023 m. gruodžio 19 d. potvarkiu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl koordinuotai teikiamų paslaugų skyrimo“ paskirtas koordinuotai teikiamas paslaugas įgyvendino iš dalies – Z. Y. yra konsultuojamas ugdymo įstaigos socialinio pedagogo ir psichologo. Vaiko ugdymo įstaigos lankomumas geras, visos praleistos pamokos pateisintos, mažamečio Z. Y. teisių pažeidimų šeimoje nenustatyta. Atlikus vaiko situacijos vertinimą, Skyrius priėmė geriausius vaiko interesus atitinkančius sprendimus. Atsižvelgiant į tai, kad vaiko situacijos vertinimo metu vaiko teisių pažeidimų nenustatyta, Skyrius neturi pagrindo X. Y. atžvilgiu taikyti administracinio poveikio priemonių.

Atsakovė pateikė Komisijai 2024 m. kovo 26 d. Vaiko situacijos vertinimo anketą Nr. (duomenys neskelbtini) (b. l. 43–52), iš kurios matyti, jog anksčiau vaiko Z. Y. atžvilgiu buvo nustatyti tam tikro pobūdžio vaiko teisių pažeidimai, kurių paskutinis fiksuotas 2020 m. kovo 5 d. Šeimai paskirta atvejo vadyba 2020 m. kovo 16 d. Esamuoju laiku vaiko teisių pažeidimų nenustatyta (nenustatytas vaiko apsaugos poreikis, netaikyta vaiko laikinosios priežiūros priemonė, nenustatyta būtinybė vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį).

Pareiškėjas pateiktu skundu Komisijai teigia, kad atsakovė netinkamai kvalifikavo Kretingos rajono savivaldybės kreipimosi turinį, todėl netinkamai atliko VTAPI numatytus veiksmus, t. y. pareiškėjas nurodo, kad į Tarnybos Klaipėdos apskrities vaiko teisių apsaugos skyrių kreipėsi ne su pranešimu apie vaiko teisių pažeidimą, todėl neprašė nustatyti galimų vaiko teisių pažeidimų, ar vertinti vaiko situacijos šeimoje. Pažymi, kad savivaldybė surinko informaciją iš kompetentingų institucijų apie tai, kad X. Y. nededa pakankamai pastangų sūnaus, dėl ko prašė įvertinti, ar X. Y. tinkamai vykdo tėvų valdžią vaiko Z. Y. atžvilgiu bei apsvaistyti administracinio poveikio priemonių taikymo galimybę vaiko atstovui pagal įstatymą.

Komisija, išanalizavusi pareiškėjo kreipimosi į atsakovę turinį, pažymi, jog galimo pažeidimo turinį sudarančios informacijos pagrindu pateiktas prašymas vertinti tėvų pareigų vykdymą

nepilnamečio vaiko atžvilgiu ir taikyti teisės aktuose nustatyta atsakomybę, jeigu paaiškėtų, jog tėvai pareigų, numatytų VTAPI, nevykdo ar jas vykdo netinkamai, atsakovės Klaipėdos apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus buvo pagrįstai kvalifikuotas kaip pranešimas apie vaiko teisių pažeidimą. Tokią išvadą suponuoja ir tai, jog VTAPI tiesiogiai nenumatyta teisė Tarnybai ar jos struktūriniam padaliniiui taikyti teisinę atsakomybę asmenims pagal kitų subjektų pateiktus duomenis, neatlikus teisės aktuose numatytų būtinų procedūrų. VTAPI 50 straipsnio, reglamentuojančio Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos kompetenciją vaiko teisių apsaugos srityje, 1 dalies 11 punkte aiškiai reglamentuota, jog Tarnyba (ir jos struktūriniai padaliniai), užtikrindama visų savivaldybių teritorijose gyvenančių vaikų teisių ir teisėtų interesų apsaugą, galimo vaiko teisių pažeidimo atveju vertina vaiko situaciją, inicijuoja atvejo nagrinėjimą, priima sprendimus dėl individualių vaiko teisių apsaugos atvejų.

Sistemiškai vertinant VTAPI nuostatas, matyti, kad šios institucijos kompetencijai yra pavesta vertinti ir nustatyti galimus vaiko teisių pažeidimus pagal surinktus ir įvertintus duomenis, įskaitant ir tėvų pareigų nevykdymo ar netinkamo vykdymo faktą, bei spręsti dėl tam tikrų poveikio ar pagalbos priemonių taikymo. Įvertinti galimą vaiko teisių pažeidimo atvejį yra atsakovės diskrecija. Komisijos vertinimu, pareiškėjas pateikęs pranešimą apie galimą vaiko teisių pažeidimą pagal bendrus gero administravimo principus įgijo teisę tik būti informuotam apie konkretaus prašymo nagrinėjimo procedūrą ir rezultatus.

Įvertinus byloje surinktus duomenis bei aptartą teisinį reglamentavimą, Komisija sprendžia, kad Tarnybos Klaipėdos apskrities vaiko teisių apsaugos skyrius atliko jo kompetencijai priskirtus veiksmus, kurie iš esmės atitiko pareiškėjo prašymo įvertinti, ar X. Y. tinkamai vykdo tėvų valdžią vaiko Z. Y. atžvilgiu bei apsvarstyti administracinio poveikio priemonių taikymo galimybę vaiko atstovui pagal įstatymą, turinį. Institucijai nenustačius, kad trečiasis suinteresuotas asmuo padarė teisės pažeidimą nepilnamečio vaiko atžvilgiu, atsakovė pagrįstai nusprendė netaikyti teisinės atsakomybės X. Y.

Nagrinėjamoje administracinėje byloje nustatyta, jog Raštu buvo atsakyta į pareiškėjo 2024 m. kovo 18 d. raštą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl informacijos pateikimo“, minėtas raštas išnagrinėtas laikantis aukščiau nurodytų teisės aktų nuostatų, pareiškėjo teisė būti informuotam apie rašto nagrinėjimo procedūrą ir rezultatus pažeista nebuvo.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pareiškėjo skundo reikalavimai panaikinti Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Klaipėdos apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus 2024 m. balandžio 16 d. raštą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl informacijos pateikimo“ bei įpareigoti atsakovę iš naujo išnagrinėti Kretingos rajono savivaldybės mero 2024 m. kovo 18 d. raštą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl informacijos pateikimo“ atmestini kaip nepagrįsti.

Į šio administracinio ginčo bylą ginčo šalys pateikė dokumentus, kuriuose yra vaiko, kaip jis suprantamas pagal VTAPI 2 straipsnio 11 dalį, asmens duomenų. Europos Parlamento ir Tarybos 2016 m. balandžio 27 d. reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų duomenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) preambulės 38 punkte nustatyta, kad vaikams reikia ypatingos jų asmens duomenų apsaugos. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 8 straipsnio 1 dalyje ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 16 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad kiekvienas asmuo turi teisę į savo asmens duomenų apsaugą. Privataus gyvenimo apsaugą laiduoja Lietuvos Respublikos Konstitucija, kurios 22 straipsnis, be kita ko, įtvirtina, jog žmogaus privatus gyvenimas neliečiamas. Pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.23 straipsnio 1 ir 2 dalių reikalavimus fizinio asmens privatus gyvenimas neliečiamas; informacija apie asmens privatų gyvenimą gali būti skelbiama tik jo sutikimu; duomenų apie asmens sveikatos būklę paskelbimas pažeidžiant įstatymų nustatytą tvarką laikomas privataus gyvenimo pažeidimu. VTAPI 4 straipsnyje nurodyti vaiko teisių ir laisvių apsaugos įgyvendinimo principai, be kita ko, ir teisės viršenybės, privataus gyvenimo neliečiamumo (3, 11 punktai). „Vaikas turi teisę į privatų asmeninį ir šeiminių gyvenimą, <...> asmens duomenų apsaugą, <...>“ (VTAPI 10 straipsnio 1 dalis).

Komisijos veiklą reglamentuojantys teisės aktai nenumato jai teisės pripažinti nagrinėjamos bylos medžiagos (jos dalies) nevieša. Pagal įstatymo analogiją vadovaujamosi ABTĮ 14 straipsnio 2 dalimi, kurioje nustatyta, kad priimdamas viešame teismo posėdyje sprendimą byloje arba nutartį

nutraukti bylą ar skundą (prašymą, pareiškimą) palikti nenagrinėtą arba gavęs prašymą susipažinti su bylos medžiaga, teismas turi teisę proceso dalyvių prašymu ar savo iniciatyva motyvuota nutartimi nustatyti, kad bylos medžiaga ar jos dalis yra nevieša, kai reikia apsaugoti žmogaus asmens, jo privataus gyvenimo ir nuosavybės slaptumą, informacijos apie asmens sveikatą konfidencialumą, taip pat jeigu yra rimtas pagrindas manyti, kad bus atskleista valstybės, tarnybos, profesinė ar komercinė paslaptis.

Komisija, įvertinusi aukščiau išdėstytą ir tai, kad bylos medžiagą sudaro vaiko asmens duomenys, siekiant apsaugoti informacijos apie vaiko asmenį konfidencialumą, Komisijos iniciatyva visa bylos medžiaga pripažintina nevieša, neteikiant jos susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

pareiškėjo Kretingos rajono savivaldybės mero skundą atsakovei Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, trečiajam suinteresuotam asmeniui X. Y. dėl Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Klaipėdos apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus 2024 m. balandžio 16 d. rašto Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl informacijos pateikimo“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus atmesti kaip nepagrįstą.

Bylos medžiagą pripažinti nevieša ir neteikti jos susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskusti Regionų administracinio teismo Klaipėdos rūmams Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Laura Bernikienė

Komisijos nariai

Marina Adomaitė

Evaldas Ambrozaitis